

Отже, клубна діяльність може стати суттєвим важелем соціалізації та самореалізації особистості. Зокрема, доцільно організована система клубної діяльності у вузі, яка охоплює всі сфери студентського життя, спроможна створити сприятливі умови для інтегрування індивідуальності, формувати повноцінну особистість, творчого педагога. Такі якості майбутнього фахівця покликані сформувати вищий навчальний заклад як в умовах аудиторних, так і позааудиторних формах роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гімназія на зламі століть: Практико-зорієнтований посібник / ред. рада: Д.І. Петренко, І.Г. Єрмаков. – К.: Літопис-XX, 1999. – 432 с.
2. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехова, А.З. Кіктенко, О.М. Любінська. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
3. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: моногр. / за ред. С.О. Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
4. Психологія і педагогіка життєтворчості: навч.-метод. посіб. / ред. рада В. М. Доній, Г.М. Несен, Л.В. Сохань, І.Г. Єрмаков [та ін.]. – К.: ІЗМН, 1996. – 792 с.
5. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник [Текст]: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Ю.О. Приходько, В.І. Юрченко. – К.: Каравелла, 2012. – 327 с.
6. Язвінська О.М. Позааудиторна робота як засіб виховання національної культури студентської молоді / О.М. Язвінська // Деякі аспекти формування національної культури студентської молоді: зб. наук. статей. – К., 1997. – С.74-78.

REFERENCES

1. Gimnazija na zlami stolit': praktyko-zorijentovanyj posibnyk / red. rada: D.I. Petrenko, I.G. Jermakov. – K.: Litopys-XX, 1999. – 432 s.
2. Osvitni tehnologii': navch.-metod. posib. / O.M. Pjehova, A.Z. Kiktenko, O.M. Ljubir's'ka. – K.: A.S.K., 2001. – 256 s.
3. Pedagogichni tehnologii' u neperervnij profesijnij osviti: monogr. / za red. S.O. Sysojevoi'. – K.: VIPOL, 2001. – 502 s.
4. Psihologija i pedagogika zhyttjetvorčnosti: navch.-metod. posibnyk / red. rada V.M. Donij, G.M. Nesen, L.V. Sohan', I.G. Jermakov [ta in.]. – K.: IZMN, 1996. – 792 s.
5. Pryhod'ko Ju.O. Psihologichnyj slovnyk-dovidnyk [Tekst]: navch. posib. dlja stud. VNZ / Ju.O. Pryhod'ko, V.I. Jurchenko. – K.: Karavella, 2012. – 327 s.
6. Jazvins'ka O.M. Pozaaudytorna robota jak zasib vyhovannja nacional'noi' kul'tury students'koi' molodi / O.M. Jazvins'ka // Dejaki aspekty formuvannja nacional'noi' kul'tury students'koi' molodi: zbirnyk nauk. statej. – K., 1997. – S.74-78.

В.Б. ТЮСКА. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ БУЩЕГО ПЕДАГОГА-ОРГАНІЗАТОРА ДОСУГА В КЛУБНОЇ ДЕЯТЕЛЬНОСТІ

В статье раскрыто проблему самореализации будущих педагогов-организаторов досуга в клубной деятельности. Представлен студенческий клуб как элемент внеаудиторной работы во время которой развивается личность. Раскрыты аспекты проблемы усовершенствования системы профессиональной подготовки будущих педагогов средствами клубной деятельности. Представлено авторскую программу воспитательных целей в каждой из сфер деятельности студента (когнитивной, аффективной, регулятивной) с учетом внешних и внутренних предпосылок формирования личности будущего педагога-организатора досуга.

Ключевые слова: самореализация, будущий педагог-организатор досуга, студенческий клуб, внеаудиторная работа, клубная деятельность.

V.B. TIUSKA. SELF-FULFILMENT OF A FUTURE TEACHER-ORGANIZER OF LEISURE IN A CLUB ACTIVITY

The article deals with the problem of self-fulfillment of the future teachers-organizers of leisure club activities. It has been defined students club as a part of the extracurricular work with contributes to the personality development. It has been revealed the problem of the system of teachers'-to-be training improvement by means of club activities. The author's programme of the educational goals in each of students' activity spheres (cognitive, affective and regulatory) considering external and internal prerequisites of the formation of a personality of future teacher-leisure organizer is presented.

Key words: self-fulfillment, future teacher-organizer of leisure, students club, extracurricular work, club activity.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. О.Б. Петренко.

Одержано редакцією 19.05.2017 р.

УДК: 37.015.3:159.922.7.

А.М. ВАКОЛЮК, В.В. ДУТЧАК

ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті проаналізовано особливості фізичної культури в процесі формування всебічно розвинутої особистості і визначено основні етапи формування фізичної культури. Встановлено, що в основі структури формування фізичної культури всебічно розвинутої особистості лежить комплекс взаємопов'язаних особливостей.

Ключові слова: фізична культура, формування, особистість, інтерес.

Педагогічна діяльність не створює матеріальних цінностей, а творить найголовнішу суспільну цінність - людину нового покоління. Людину – особистість, яка буде будувати, лікувати, виховувати, творити науку, розвивати культуру ... Формується та розвивається особистість лише в процесі пізнання та залучення її до загальнолюдської культури.

© А.М. Ваколюк, В.В. Дутчак, 2017

Фізична культура як частина загальної культури має багато складових. Це – знання людини про свої фізичні можливості та методи їх удосконалення, уміння практично виконувати фізичні вправи у різних умовах, створення сприятливих умов для реалізації фізичних можливостей людини за допомогою змагальної діяльності; це – оздоровлення та виховання морально-вольових якостей; це – створення та удосконалення спеціальних засобів і методів спрямованого виховання, розвитку та відновлення фізичної і інтелектуальної дієздатності людини [4]. Тому, фізична культура включає в себе такі поняття як фізичне виховання, фізична підготовка і спорт, які в сукупності повинні забезпечувати гармонійне виховання особистості.

На думку дослідників, зниження інтересу до занять фізичною культурою в наш час пояснюється недосконалою системою фізичного виховання (В. Язловецький, 1995; О. Буліч, 2003; С. Лисюк, О. Потапова, 2003; В. Видрин), невисоким рівнем фізкультурної освіченості фахівців середніх навчальних закладів (О. Малімон, А. Вольчинський, І. Кліш, 2001; Н. Данилко, 1998). Але основною причиною, на нашу думку, є не сформованість потреби фізичної культури, відсутність знань про здоровий спосіб життя, фізичне вдосконалення, незрозуміння ролі фізичної культури для розвитку особистості, невизнання фізичної культури як соціальної цінності. Ці поняття необхідно формувати починаючи з раннього віку, закріплюючи в сім'ї, школі, середніх спеціальних і вищих навчальних закладах.

На сучасному етапі проблема фізичної культури в процесі всебічного розвитку особистості досліджується широко й різносторонньо: як невід'ємна частина культури суспільства й особи (Л. Матвеев, 1983; С. Іконнікова, 1987), як фізична культура особистості (А. Гужаловский, 1986; В. Максакова, 2001), як фізична культура особистості вчителя (Е. Виленський, 1987; М. Ріпак, 2003), як різні форми рухової активності людини, спрямованої на розвиток фізичних якостей, підвищення працездатності, зміцнення здоров'я [6]. В останніх дослідженнях фізична культура особистості вивчається як пізнавальний, мотиваційний, почуттєвий, поведінковий критерій (А. Огністий, К. Огніста, 2001).

Турбота про всебічний розвиток підростаючого покоління є одним з найважливіших наших завдань (батьків, працівників дошкільних закладів, вчителів школи, викладачів різних навчальних закладів), які причетні до виховання й навчання кожної особистості. Звичайно, абетка здоров'я закладається в сім'ї й залежить від багатьох особливостей. Основні з них: спадковість, виховання в сім'ї, умови проживання. Неабиякий позитивний вплив на формування фізичної культури особистості має дошкільний заклад, школа. Сім'я, дошкільний заклад, школа – це те середовище, де беруть свій початок основи формування розвитку фізичної культури особистості. Взаємодія сім'ї та школи створюють умови, в яких формуються основи фізичного та психічного розвитку, пізнавальні здібності, ціннісні орієнтації.

Особливе місце в системі шкільного навчання займає молодший шкільний вік, оскільки власне в цьому віці найінтенсивніше формуються інтереси, потреби дітей, збільшуються пізнавальні здібності дитини [1; 2].

Вплив фізичної культури на формування всебічно розвинутої особистості знайшли своє відображення в таких наукових працях В. Ареф'єва [1], О. Дубогай [2], Т. Круцевич [4], Б. Шияна [6], підтверджують нашу думку про те, що фізична культура є вагомим соціалізуючим чинником, який спроможний створити умови для задоволення потреб суспільства та окремих його громадян, пов'язаних з біологічним і духовним розвитком, здоров'ям та високопродуктивною працею і захистом від несприятливих природних та соціальних факторів. Поряд із цим під час аналізу різних соціалізуючих чинників у науково-методичних дослідженнях сучасних вчених недостатньо уваги приділялось фізичній культурі у формуванні особистості, що й зумовило тему статті.

Аналіз останніх наукових досліджень свідчить, що питання формування та розвитку фізичної культури особистості залишається до кінця не дослідженим. У літературі недостатньо вивчено особливості формування фізичної культури особистості. Це спонукало глибше й детальніше вивчити та дослідити дану проблему.

Мета статті полягає у вивченні особливостей фізичної культури особистості, як одного з елементів формування всебічно розвинутої особистості і визначення основних етапів формування фізичної культури.

Важливим засобом формування всебічно розвинутої особистості є фізичне виховання. Пріоритетними завданнями системи освіти є виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищої індивідуальної та суспільної цінності. Це здійснюється шляхом розвитку валеологічної освіти, повноцінного медичного обслуговування, оптимізації режиму навчально-виховного процесу, створення екологічного сприятливого життєвого простору [4].

Стосунки учнів з батьками, вчителями, тренерами, однолітками під час занять фізичною культурою, відіграють важливу роль у процесі формування всебічно розвинутої особистості. Це допомагає виховувати в учнів позитивне ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя [5].

Фізична культура особистості – складова частина культури, пов'язана з системою фізичного виховання, організації спорту, спеціальних наукових дослідів, технічних засобів, потрібних для фізичного виховання і спорту, суспільної та особистої гігієни, раціональної організації активного відпочинку тощо [3].

Виховання підростаючого покоління фізично здоровим – важливе завдання сім'ї та школи. На жаль, нині практично здоровими є лише 27% дітей дошкільного віку, лише 65% дітей і 60% підлітків фізично гармонійно розвинені. Найголовнішою ланкою в системі виховання особистості є школа. Школа, в першу чергу, повинна створити найсприятливіші умови для всебічного (гармонійного) психічного та фізичного виховання учня.

За результатами багаторічних досліджень (спостереження, бесіди, анкетування, аналіз наукових публікацій) нами виділені такі головні причини, які ускладнюють реалізацію завдання підвищення загального рівня культури учнів, гармонізації виховання:

– недоліки професійної підготовки вчительських кадрів (недостатній просвітницький рівень викладання фізичної культури як педагогічної дисципліни у вищих педагогічних навчальних закладах; орієнтація всіх навчальних закладів, які готують спеціалістів з фізичної культури на спорт вищих досягнень; недостатня методична підготовка);

- відсутність обґрунтованих, конкретних критеріїв оцінки педагогічної діяльності вчителя (в т.ч. вчителя фізичної культури);
- недооцінка шкільними педагогічними колективами різних форм роботи з фізичного виховання учнів, відсутність у вчителів-предметників професійної компетенції з питань гармонійного виховання особистості;
- слабовиражений світоглядський аспект занять, не здійснюючий помітного впливу на формування ціннісних орієнтацій, настанов, переконань, способу життя учнів;
- незабезпеченість переростання процесу виховання у самовиховання та самовдосконалення, низький рівень самоорганізації та самоуправління під час фізкультурно-спортивної діяльності;
- відсутність у більшості навчальних закладів необхідних матеріально-технічних умов, які повинні забезпечити культурне середовище для формування особистості.

Як результат – фізична культура для більшості учнів ще не стає особистою цінністю, рівень їх освідченості у цій сфері залишається дуже низьким. Останні роки цю ситуацію ускладнює погіршення матеріального стану більшості сімей. В той час, коли думку багатьох вчених – фізичне виховання є важливою формою соціального впливу на біологічний розвиток і духовне формування особистості [1; 3; 6].

Процес формування фізкультурно-активної особистості передбачає: задоволення суспільних та особистих інтересів, мотивовану активізацію споживання розвиваючо-оздоровлювальних послуг, врахування емоційного, інтелектуального та вольового компонентів діяльності, індивідуально-психологічних особливостей; розширення інформаційно-пізнавальної та комунікативно-керівної функцій діяльності, забезпечуючих процеси самопізнання, самоуправління, нормативної саморегуляції поведінки та діяльності особистості.[1] Реалізація таких завдань у фізичному вихованні повинна опиратися на головні дидактичні принципи.

Принцип цілісності – визначаючий рівень організації навчально-виховного процесу, під час якого стимулюється активний розвиток особистості учня в цілому. Забезпечується єдність духовного та фізичного розвитку, взаємозв'язок і взаємодія усіх напрямків виховання.

Принцип гуманізації – обумовлюючий увагу до особистості кожного учня; направляючий на оздоровлення середовища та умов в яких живе, вчиться і відпочиває школяр; орієнтуючий на здоровий спосіб життя та розвиток моральних якостей. [5]

Принцип диференціації та індивідуалізації – створюючий умови для повнішого розвитку та прояву здібностей і можливостей учнів з врахуванням їх особистих, психо-фізіологічних та фізичних особливостей, інтересів, потреб.

Принцип безперервності і наступності – передбачає систематичну та цілеспрямовану діяльність з формування фізичної культури особистості учня на всіх етапах навчання у школі. [6]

На кожній сходинці шкільної освіти фізична культура особистості послідовно збагачується новим змістом та відносинами, здобуває нові якості, зберігаючи головні елементи цілого. Цим самим здійснюється загальнопедагогічний принцип наступності розвитку та становлення фізичної культури особистості.

Все це вимагає осмисленої перебудови фізкультурної освіти. Потрібно готувати спеціалістів-педагогів до системного мислення і такого викладання дисципліни, за якого учні оволодівали б усвідомленими знаннями з фізичної культури. [3] Для цього необхідно перебудовувати особисту позицію майбутнього спеціаліста, так формувати систему його професійних знань та вмінь, щоб кожна навчальна дисципліна, яка викладається у вузі формувалась у свідомості студента як засіб вирішення головного завдання майбутньої професійно-педагогічної діяльності – виховання особистості.

Вивчення особливостей фізичної культури в процесі формування всебічно розвинутої особистості дало змогу визначити основні етапи формування фізичної культури. Узагальнюючи результати дослідження, встановлено, що в основі структури формування фізичної культури особистості лежить комплекс взаємопов'язаних особливостей, а саме спадковість, виховання, навчання, умови проживання, фізичний розвиток, рівень фізичної підготовленості, формування потреби здорового способу життя, знання та розуміння ролі фізичної культури для розвитку особистості, визнання фізичної культури як соціально-особистісної цінності.

Формування фізичної культури особистості потребує значної уваги педагогів вищої школи. Тому, питання підготовки висококваліфікованих спеціалістів з фізичної культури є не лише одним з основних завдань вищих навчальних закладів, а й необхідною потребою сучасного суспільства.

Отже, формування фізичної культури всебічно розвинутої особистості, підвищення рівня розвитку фізичної культури особистості вчителя й надалі залишаються об'єктом широкого спектру досліджень і потребують детальної конкретизації. Отримані результати можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях щодо вивчення фізичної культури особистості вчителя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ареф'єв В. Фізичне виховання в школі / В. Ареф'єв. – К.: ВМН, 1997. – 16 с.
2. Дубогай О. Фізкультура як складова здоров'я та успішного навчання дитини / О. Дубогай. – К.: Вид. дім «Шкільний світ», 2006. – 126 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Круцевич Т. Фізичне виховання як соціальне явище / Т. Круцевич, В. Петровський // Теорія і методика фізичного виховання: [підручник]. – К.: Олімп, л-ра, 2008. – Т. 1. – 46 с.
5. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра: навчально-методичний посібник / О. Ващенко [та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 191 с.
6. Шиян Б. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2008. – Ч. I. – 272 с.

REFERENCES

1. Aref'yev V. Fizychnе vykhovannya v shkoli / V. Aref'yev. – K.: VMN. – 1997. – 16 s.
2. Dubohay O. Fizkul'tura yak skladova zdorov'ya ta uspishnoho navchannya dytyny / O. Dubohay. – K.: Vyd. dim «Shkil'nyy svit», 2006. – 126 s.
3. Entsyklopediya osvity / [Akad. ped. nauk Ukrainy; hol. red. V.H. Kremen']. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
4. Krutsevych T. Fizychnе vykhovannya yak sotsial'ne yavyshe / T. Krutsevych, V. Petrovs'kyu // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya: [pidruchnyk]. – K.: Olimp, l-ra, 2008. – T. 1. – 46 s.
5. Fizkul'turno-ozdorovchi zakhody v rezhymi navchal'noho dnya molodshoho shkolyara: navchal'no-metodychnyy posibnyk / O. Vashchenko [ta in.]. – Kam"yanets'-Podil's'kuy: Abetka, 2003. – 191 s.
6. Shyyan B. Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya shkolyariv / B. Shyyan. – Ternopil': Navchal'na knyha «Bohdan», 2008. – Ch. I. – 272 s.

А.Н. ВАКОЛЮК, В.В. ДУТЧАК. ВЛИЯНИЕ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ НА ФОРМИРОВАНИЕ ВСЕСТОРОННЕ РАЗВИТОЙ ЛИЧНОСТИ

В статье проанализированы особенности физической культуры в процессе формирования всесторонне развитой личности и определены основные этапы формирования физической культуры. Установлено, что в основе структуры формирования физической культуры всесторонне развитой личности лежит комплекс взаимосвязанных особенностей.

Ключевые слова: физическая культура, формирование, личность, интерес.

A.M. VAKOLIUK, V.V. DUTCHAK. INFLUENCE OF PHYSICAL EDUCATION ON FORMATION FULLY DEVELOPED PERSONALITY

Physical culture in formation patsies comprehensively developed personality. The paper analyzes the features of physical culture in the process of fully developed personality and main stages of physical culture. Found that a structure forming physical education comprehensively developed personality is a set of interrelated features.

Key words: physical culture, personality, the formation, interest.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, проф. В.К. Кіндрат.

Одержано редакцією 16.05.2017 р.

УДК: 378.091.212: [373.2.091:796.03]

О.І. ЮРЧУК

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
ДО ЗДІЙСНЕННЯ РУХОВОГО РЕЖИМУ В ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

У статті проаналізовано погляди окремих науковців щодо проблеми виділення педагогічних умов професійної підготовки студентів. Розкрито сутність поняття "педагогічні умови". Обґрунтовані педагогічні умови професійної підготовки студентів-майбутніх вихователів до здійснення рухового режиму у ДНЗ.

Ключові слова: умови, педагогічні умови, педагогічний моніторинг, мотивація педагогічної діяльності, руховий режим.

Процес підготовки студентів до здійснення рухового режиму у ДНЗ як складова частина забезпечення високого рівня професіоналізму вихователя вимагає створення певних умов, які забезпечать дієвість і ефективність становлення особистості майбутнього педагога. Проблему становлення професіоналізму вихователя дошкільного навчального закладу досліджували науковці Л.В. Артемова, Г.В. Беленька, О.Л. Кононко, Т.І. Поніманська, Ю.А. Руденко, Л.Г. Семушина, Т.П. Танько, Т.А. Швець та ін.

Підготовкою студентів до фізичного виховання дітей дошкільного віку займалися Е.С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко, Ю.О. Коваленко; зокрема особливості підготовки майбутніх педагогів до фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками розглянуті у роботах О.Л. Богініч, З.І. Нестерової, Н.М. Кожухової; підготовку майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок, рухових дій досліджували С.А. Петренко, В.М. Кошель. Дослідженню ролі педагогічних умов у професійній підготовці майбутнього педагога, присвячено низку наукових досліджень А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, Ю.К. Бабанського, Л.В. Кондрашової, П.І. Підкасистого, Ю.А. Руденко, Є.М. Хрикова та ін.

Однак питанню підготовки студентів до здійснення рухового режиму у ДНЗ, а саме педагогічним умовам процесу підготовки студентів до здійснення рухового режиму у ДНЗ, не було приділено належної уваги. Таким чином, **мета статті** полягає у з'ясуванні сутності ефективних педагогічних умов підготовки студентів до здійснення рухового режиму у ДНЗ. Завдання вбачаються нам у обґрунтуванні педагогічних умов підготовки студентів до здійснення рухового режиму у ДНЗ.

Дослідники по-різному підходять до поняття "педагогічна умова". Під ним, зокрема, розуміють: сукупність заходів у навчально-виховному процесі, що забезпечує досягнення студентами професійно-творчого рівня діяльності (Н.О. Яковлева); сукупність об'єктивних можливостей, що спрямовані на успішне вирішення поставлених завдань (А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, П.І. Підкасистий); обставини, які обумовлюють певний напрямок розвитку педагогічного процесу (Є.М. Хриков); сукупність об'єктивних можливостей змісту, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей здійснення педагогічного процесу, що забезпечує успішне досягнення поставленої мети (О.Г. Бражнич). Отже, науковці визначають педагогічні умови як сукупність

© О.І. Юрчук, 2017